

Smurto prieš vaikus būklė ir problemos Lietuvoje

**J. Labanauskienė
B. Siaurusaitis**

*Vilniaus universiteto vaikų ligoninė
Vilniaus universiteto medicinos
fakulteto vaikų ligų klinika*

Santrauka. Analizavome Statistikos departamento prie LR Vyriausybės bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos oficialių leidinių 1994–2007 m. duomenis apie smurtą prieš vaikus Lietuvoje ir retrospektyviai analizavome Vilniaus universiteto vaikų ligoninėje 1990–2007 m. gydytų dėl smurtinių traumų 3 163 vaikų medicininių dokumentų duomenis. Nustatyta, kad tikslus smurto prieš vaikus mastas Lietuvoje dar nėra žinomas, nėra nei traumų, nei vaikų traumų registro. Nužudytų vaikų skaičius Lietuvoje pastaraisiais metais yra 1,8–2,5 iš 100 000 vaikų per metus, jis yra daug didesnis nei Europos šalių vidurkis – 0,38 iš 100 000 vaikų, tuo tarpu užregistruotų smurto atvejų skaičius – 228–309 iš 100 000 vaikų per metus – yra daug kartų mažesnis nei kitose šalyse. Tiek smurto atvejų, tiek atskirų jo pasireiškimų (smurto šeimoje, vaikų nepriežiūros, chuliganizmo) dažnėja, gerėja jų registracija. Geresnė koordinacija tarp įvairių institucijų, į kurias kreipiasi patyrę smurtą vaikai, padėtų patikslinti smurto prieš vaikus mastą Lietuvoje ir planuoti jo prevencijos priemones.

Raktažodžiai: smurtas prieš vaikus, traumas dėl fizinio smurto.

Neurologijos seminarai 2008; 12(38): 199–203

ĮVADAS

Smurto prieš vaikus problema tampa vis aktualesnė įvairiose pasaulio šalyse. Jis yra dažnas net išsivysčiusiose šalyse. JAV smurtą šeimose patiria 44 iš 1 000 vaikų per metus [1], tuo tarpu kiti šaltiniai teigia, kad JAV šeimose 94% 1–4 metų vaikų, 2000 m. tyrimo duomenimis, buvo auklėjami juos mušant ar tampant už ausų, Anglijoje – net 97% [2], Rumunijoje 2002 m. – 84% vaikų [3]. Nors įvairiose šalyse taikomos smurto prieš vaikus prevencijos priemonės, smurto atvejų vis daugėja [1, 4, 5]. Neretai smurto prieš vaikus pasekmės yra skaudžios, nuo jų vaikai miršta ar yra sunkiai sužalojami [6, 7]. 2003 metais UNICEF pranešė, kad industrinėse šalyse kiekvieną savaitę nuo smurto žūsta keletas vaikų: Vokietijoje ir Anglijoje – 2, Prancūzijoje – 3, Japonijoje – 4, JAV – 27 [2]. Todėl tiek šiose šalyse, tiek Pasaulinėje sveikatos organizacijoje (PSO) analizuojama esama padėtis, smurto priežastys, kuriamos prevencinės programos prieš vaikų smurtą. PSO rekomenduoja šalims sukurti nacionalines programas prieš vaikų traumatizmą ir smurtą [3, 8].

Adresas:

Gyd. J. Labanauskienė
Vilniaus universiteto vaikų ligoninės Traumatologijos skyrius
Santariškių g. 7, Vilnius
Tel. (8-5) 2520594, el. paštas: j.labanauskiene@one.lt

Lietuvoje šios problemos taip pat aktualios. Lietuvos Respublika 1992 metais prisijungė prie Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos, kurią LR Seimas ratifikavo 1995 metais. Jungtinių Tautų Vaiko teisių komitetas 2001 metais išnagrinėjo Lietuvos Respublikos įžanginę ataskaitą apie šios konvencijos įgyvendinimą ir teigiamai pažymėjo, kad Lietuvoje priimti įstatymai, reglamentuojantys vaiko teises ir jas ginantys, įkurtos Vaiko teisių apsaugos tarnybos ir kitos institucijos. Joje taip pat pažymėta, kad trūksta išsamių statistinių duomenų apie smurtą prieš vaikus ir rekomenduota atlikti mokslinius tyrimus bei parengti sveikatos politiką ir programas, užtikrinančias vaikams sveiką ir saugią aplinką [9]. LR Vyriausybė 2005 metais patvirtino Nacionalinę smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2005–2007 metų programą, kuri buvo vykdoma.

Populiarioje Lietuvos spaudoje dažnai pasirodo pranešimai apie skriaudžiamus vaikus [10, 11], tačiau mokslinėje spaudoje pranešimų nedaug, jie analizuoja pavienius smurto prieš vaikus aspektus [12–15]. J. Gincman-Dorošenko 2005 metais apgynė med. dr. disertaciją „Smurtas prieš vaikus teismo medicininio požiūriu“ [16]. LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kuri koordinuoja kitų ministerijų ir žinybų prevencines priemones prieš vaikų smurtą, 2007 metais pažymėjo, kad kol kas nėra tikslios statistikos apie smurto prieš vaikus mastą Lietuvoje, moksliniai tyrimai šioje srityje – pavieniai [17].

Šio mūsų tyrimo tikslas – nustatyti smurto prieš vaikus, taip pat ir fizinio smurto paplitimą ir aktualumą Lietuvoje.

TYRIMO MEDŽIAGA IR METODIKA

Analizavome Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Vidaus reikalų ministerijos oficialius duomenis apie smurtą prieš vaikus Lietuvoje, paskelbtus Statistikos departamento leidiniuose „Lietuvos vakai“ (1994–2007 m.) [18], „Mirties priežastys“ (2001–2007 m.) [19]. SAM Sveikatos informacijos centro leidiniuose „Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla“ (2001–2007 m.) [20], „Lietuvos sveikatos statistika“ (2000–2007 m.) [21], Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos „Socialinis pranešimas“ (2000–2007 m.) [17] ir kituose leidiniuose. Iš šiuose leidiniuose paskelbtų duomenų skaičiavome smurto prieš vaikus paplitimo dažnumą Lietuvos vaikų populiacijoje.

Taip pat retrospektyviai tyrėme Vilniaus universiteto vaikų ligoninėje 1990–2007 metais gydytų vaikų dėl smurtinių traumų (3 163 ligoniai) bei traumų medicininis dokumentų duomenis.

REZULTATAI

Statistikos departamento leidinyje „Lietuvos vaikai“ duomenys apie seksualinę vaikų prievartą buvo analizuojami ir publikuojami nuo 1995 metų, tuo tarpu apie smurtą prieš vaikus – tik nuo 2001 metų. Jame pateikiami tik kai kurie smurto prieš vaikus aspektai: vaikų nužudymai ir pasikėsinimai nužudyti, nuo nusikalstamų veikų nukentėję vaikai, chuliganizmas, tėvų smurtas prieš vaikus šeimoje ir jų nepriežiūra. Apie smurtą prieš vaikus mokykloje ar kitose vietose duomenų nėra.

Mes, kaip ir kitų šalių autoriai, smurto prieš vaikus analizę pradėjome nuo tyčinių vaikų nužudymų dažnumo Lietuvos vaikų populiacijoje (1 lentelė).

Matome, kad nuo 2004 metų aiškiai padaugėjo nužudymų tiek absoliučiais skaičiais, tiek ir santykiu populiacijoje, $p < 0,05$.

Mirusių nuo traumų vaikų skaičius turi tendenciją mažėti. Tuo tarpu mirusių nuo smurto (nužudytų) vaikų procentas tarp visų mirusių nuo traumų, svyravęs tarp 3,0% ir 5,7%, nuo 2004 metų padidėjo, pastaraisiais metais yra 10,8–11,5%.

Nuo chuliganizmo nukentėjusių vaikų skaičius pateiktas 2 lentelėje.

Nuo 2004 metų vaikų, nukentėjusių nuo chuliganizmo, padaugėjo daugiau nei 2 kartus ($p < 0,01$).

Pateikiame kai kuriuos duomenis apie smurtą prieš vaikus šeimoje. Apie tėvų smurtą šeimoje duomenys pateikti 3 lentelėje.

Matome, kad nuo 2000 metų daugiau nei 2 kartus padaugėjo vaikų, netekusių tėvų globos dėl tėvų smurto, tik 2006 metais jų vėl labai sumažėjo.

Tuo tarpu Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos leidiniuose „Socialinis pranešimas“ skelbiama, kad 2002 metais iš šeimų dėl smurto paimti 389 vaikai, o 2005 metais – 233 vaikai [17]. Taigi, pateikiami duomenys skirtingi.

1 lentelė. Tyčiniai vaikų nužudymai Lietuvoje.

Metai	Nužudytų vaikų skaičius	Nužudyta vaikų iš 100 000 vaikų
1990	3	0,3
1995	15	1,6
2000	13	1,5
2001	11	1,3
2002	6	0,7
2003	7	0,8
2004	13	1,8
2005	18	2,4
2006	18	2,5

2 lentelė. Nuo chuliganizmo nukentėję vaikai Lietuvoje.

Metai	Nukentėjusių vaikų skaičius	Vaikų skaičius Lietuvoje	100 000 vaikų tenka nukentėjusių
2000	198	896 400	22,1
2001	186	876 900	21,2
2002	172	828 400	20,8
2003	160	802 292	19,9
2004	313	775 208	40,4
2005	382	746 274	51,2
2006	371	718 800	51,6

3 lentelė. Vaikai, netekę tėvų globos Lietuvoje dėl tėvų smurto.

Metai	Netekusių tėvų globos dėl smurto vaikų skaičius
1997	30
1998	24
1999	28
2000	66
2001	68
2002	81
2003	72
2004	117
2005	90
2006	31

Vaikų, netekusių tėvų globos dėl jų nepriežiūros šeimoje, nuo 2004 metų taip pat padaugėjo.

Pastaraisiais metais leidiniuose „Socialinis pranešimas“ yra pateikiami duomenys apie smurtą prieš vaikus ir fizinio smurto dažnumą Lietuvoje. Juos mes analizavome 4 lentelėje.

Smurtas prieš vaikus, padažnėjęs 2004 metais, 2006 metais vėl tapo daug retesnis, panašus kaip ankstesniais metais.

Šioje lentelėje yra pateikti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos duomenys. Tačiau tame pat socialiniame pranešime 2006–2007 metais [17] pateikti Vidaus reikalų ministerijos Informacijos ir ryšių departamento duomenys yra skirtingi. Čia pranešama, kad 2006 metais smurtą patyrė 1 917 vaikų, iš jų fizinį smurtą – 1 499 vaikai, t. y. 208,5 iš 100 000 vaikų per metus. Šis

4 lentelė. Smurto prieš vaikus ir fizinio smurto dažnumas Lietuvoje, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis.

Metai	Vaikų, patyrusių smurtą, skaičius	100 000 vaikų tenka nukentėjusių	Vaikų, patyrusių fizinį smurtą, skaičius	100 000 vaikų tenka nukentėjusių
2002	1134	136,9	1 042	125,7
2003	1400	174,5	980	122,1
2004	2359	304,3	2 232	287,9
2005	2311	309,7	1 459	195,5
2006	1639	228,0	893	124,2

skirtumas leidinyje aiškinamas tuo, kad, vaikui patyrus smurtą, dažniau yra kreipiamasi į teisėsaugos institucijas, o ne į Vaiko teisių apsaugos tarnybas.

Norėdami nustatyti, ar dažnos yra smurtinės traumos tarp visų ligonių, patyrusių traumas, kurie kreipiasi į Vilniaus universiteto vaikų ligoninę, analizavome skyrių ataskaitų ir statistinių talonų duomenis. Juos pateikiame 5 lentelėje.

Smurtinių traumų procentas tarp besikreipiančių į VUVL dėl traumų vaikų nuolat didėjo, pastebimai padidėjo nuo 2004 metų ($p < 0,05$). Taip pat padažnėjo ir vaikų, gydomų stacionare dėl smurtinių traumų. 2007 metais smurtinės traumos sudarė 7,7% iš visų traumų.

APTARIMAS

Tyrimu nustatėme, kad pastaraisiais metais Lietuvoje tyčia nužudoma daugiau vaikų (1 lentelė). Tuo tarpu Europos šalyse šis rodiklis pastaraisiais metais sumažėjo: 2002 metais mažiausias mirtingumas nuo smurtinių traumų buvo Anglijoje – 0,9 iš 100 000 vaikų per metus [8], o 2005 metais Europos šalyse jis jau buvo 0,38 iš 100 000 vaikų per metus [3]. Šiame kontekste pastaraisiais metais padidėjęs mirtingumas nuo smurtinių traumų Lietuvoje iki 1,8–2,5 iš 100 000 vaikų per metus turėtų priversti sunerinti visas tarnybas, kurios Lietuvoje vykdo vaikų smurto prevenciją, juolab kad 2002–2003 metais vaikų mirtingumo nuo smurto duomenys Lietuvoje buvo panašūs į Europos šalių duomenis (1 lentelė). Amerikos Pediatrijos akademijos 1997 metais pateikti duomenys leidinyje apie smurto prieš vaikus prevenciją – 0,8 vaiko iš 100 000 vaikų per metus [22].

Iš visų lentelių duomenų matyti, kad tyčinių nužudymų, chuliganizmo ir smurtinių traumų Lietuvoje ir VUVL padaugėjo nuo 2004 metų. Tai galima paaiškinti tuo, kad nuo 2003 metų Lietuvoje vaikais tapo pripažinti ir 15–17 metų paaugliai, o šioje amžiaus grupėje ne tik dažniau smurtaujama, bet ir traumų pobūdis yra daug sunkesnis, padaugėja durtinių, šautinių žaizdų.

Įvairių šalių autorių duomenimis, smurtas prieš vaikus jose yra daug dažnesnis nei mūsų nustatytas Lietuvoje – 228–309 iš 100 000 vaikų per metus (6 lentelė). PSO 2006 metų leidinyje skelbiama, kad Europos šalyse sunkios fizinės bausmės taikomos 5 000–8 000 vaikų iš 100 000 [8]. Jau 1999 metais pranešė, kad JAV smurto prieš vaikus dažnumas yra 4 400 iš 100 000 vaikų [1], Theodore ir kt. 2005 m. – 1 400 iš 100 000 vaikų per metus

5 lentelė. Smurtinių traumų dažnumas tarp vaikų, dėl traumų besikreipiančių į VUVL.

Metai	Smurtinių traumų skaičius	Kreipėsi į ligoninę dėl traumų	Smurtinių traumų % tarp visų traumų
1990	33	1 250	2,6
1995	67	4 184	1,6
2000	144	10 202	1,4
2001	204	11 735	1,7
2002	196	11 930	1,6
2003	238	11 222	2,1
2004	311	11 051	2,8
2005	448	12 661	3,5
2006	420	13 062	3,2
2007	509	13 830	3,7

[23]. Izraelyje 2006 m. – 1 780 iš 100 000 vaikų [24], Brazilijoje 2005 m. – 7 840 iš 100 000 vaikų per metus [25].

Duomenys apie smurtą prieš vaikus šeimoje ir ypač apie vaikų nepriežiūrą yra skirtingi įvairiuose mūsų analizuotuose leidiniuose, nuskriaustų vaikų skaičius skelbiamas daug mažesnis, nei užsienio autorių publikacijose.

Lietuvos SAM sveikatos informacijos centro leidiniuose „Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla“ 2000–2006 metais [20] ir „Lietuvos sveikatos statistika“ 2000–2006 m. [21] duomenų apie smurtą prieš vaikus ar dėl jo patirtas traumas mums nepavyko rasti.

Apibendrinami mūsų tyrimų duomenis, norime pastebėti, kad mūsų analizuotuose Statistikos departamento ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos leidiniuose pateikiama gana išsami vaikų seksualinės prievartos analizė, kai kurie duomenys apie fizinį smurtą prieš vaikus, labai nedaug duomenų apie vaikų nepriežiūrą ir beveik nėra apie emocinę prievartą prieš vaikus. Skelbiami oficialūs duomenys apie smurto prieš vaikus dažnumą bei smurtines traumas dar yra fragmentiški ir ne visai tikslūs. Tai ne tik mūsų nuomonė, bet ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistų, paskelbta 2004 ir 2007 metų leidiniuose [17]: „Nėra tikslios statistikos apie vaikų patiriamą smurto mastą.“ Duomenis apie smurtą prieš vaikus renka įvairios institucijos: gydymo įstaigos ir teisėsaugos institucijos, į kurias kreipiasi patyrę smurtą vaikai ir jų tėvai bei globėjai, bei Vaiko teisių apsaugos tarnybos, kurioms apie smurtą prieš vaikus ne visada pranešama. Tarp šių įvairių institu-

cijų, kurios registruoja ir analizuoja smurto prieš vaikus pasireiškimus, dar nėra geros koordinacijos.

Lietuvoje dar nėra nei vaikų traumų, nei vaikų traumų, patirtų dėl smurto, registro. Tačiau ir kitose Europos šalyse yra panašių problemų. Pvz., Vokietijoje 1995 m. nurodoma, kad „dar nėra centrinės institucijos, kaip Austrijoje, Šveicarijoje ar Švedijoje, kuri būtų atsakinga už traumų prevenciją“ [26], Ispanijoje tik 2000 metais įkurtas pirmasis vaikų traumų registras [27].

Literatūros šaltiniuose skelbiama, kad patyrę smurtą į gydytojus kreipiasi ne visi vaikai, todėl tikras smurto mastas nėra žinomas, autorių skelbiami rezultatai tėra tik ledkalnio viršūnė [2, 28]. Be to, nurodoma, kad net tose šalyse, kur jau seniai vykdoma smurto prieš vaikus prevencijos programa, pvz., JAV jau daugiau nei 130 metų [1], ne visos smurtinės traumos yra registruojamos, apie jas JAV ligoninės 1997 metais pranešė tik 60–80% atvejų [29].

Lietuvos statistikos ir mūsų duomenys – ne išimtis. Vis tik mes, kaip ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistai [17], konstatavome, kad smurto prieš vaikus registracija Lietuvoje kasmet gerėja.

IŠVADOS

1. Oficialios statistikos duomenys apie smurto prieš vaikus mastą Lietuvoje dar nėra tikslūs. Lietuvoje dar nėra nei traumų, nei vaikų traumų registro.
2. Yra reikalinga geresnė koordinacija tarp įvairių institucijų, kurios Lietuvoje registruoja ir analizuoja vaikų patirtą smurtą.
3. Lietuvoje dažnėja vaikų traumos, patirtos dėl fizinio smurto.
4. Lietuvoje smurto prieš vaikus užregistruotų atvejų skaičius yra daug kartų mažesnis, nei kitose Europos šalyse, tuo tarpu nužudytų vaikų skaičius – kelis kartus didesnis.
5. Tai ir yra svarbiausios problemos, į kurias reikėtų orientuotis planuojant smurto prieš vaikus prevencijos priemones Lietuvoje.

Gauta:
2008 09 25

Priimta spaudai:
2008 10 14

Literatūra

1. Jain AM. Domestic violence. *Emerg Med Clin North Am* 1999; 17(3): 575–93.
2. Internationale UNICEF – Studie: Jedes Jahr sterben in den Industrieländern 3500 Kinder an Misshandlungen. Deutschland: UNICEF; 2006. <http://www.unicef.de>
3. Preventing child maltreatment in Europe: a public health approach. Policy briefing. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2007.
4. Giardino AP. Child abuse and neglect: physical abuse. *e Medicine J* 2001; 2(8). www.emedicine.com
5. Kayama M, Sagami A, Watanabe Y, Senoo E, Ohara M. Child abuse prevention in Japan: An approach to screening

- and intervention with mothers. *Publ health Nurs* 2004; 21(6): 513–8.
6. Di Scala C. Child abuse and unintentional injuries: a 10-year retrospective. *Arch Pediatr Adolesc Med* 2000; 154(1): 16–22.
7. Ellis PS. The pathology of fatal child abuse. *Pathology* 1997; 29(2): 113–21.
8. Sethi D, Racioppi F, Baumgarten F, Vida P. Injuries and violence in Europe: why they matter and what can be done. Copenhagen: WHO; 2006.
9. Jungtinių tautų Vaiko teisių komiteto išvados dėl Lietuvos Respublikos įžanginės ataskaitos. Vilnius: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. UNICEF; 2001.
10. Gudavičiūtė D. Lietuva – jaunų mušeikų ir skriaudikų šalis. *Lietuvos rytas* 2001; 181: 1–3.
11. Vaikus auklėja diržu. *Lietuvos rytas* 2008; 114: 12.
12. Paulauskienė G, Šumskas L. Fizinio smurto problema mokyklose ir rizikingas sveikatai elgesys tarp Kauno Dainavos ir Petrašiūnų mikrorajonų moksleivių. *Vaikų pulmonologija ir alergologija* 2000; 3(2): 940–1.
13. Siaurusaitis B, Bernotienė D, Pūras D, Radzevičienė J, Bernadišienė B. Vaikų smurtinės traumos: priežastys ir pasekmės. *Pediatrija* 2003; 8: 35–9.
14. Vainauskienė V, Blažys V. Vaikų fizinės prievartos paplitimas Vilniuje. *Medicina* 1997; 3(pr.4): 35–8.
15. Zaborskas A, Cirtautienė L, Žemaitienė N. Moksleivių patyčios Lietuvos mokyklose 1994–2002 m. *Medicina* 2005; 41(7): 614–20.
16. Gincman-Dorošenko J. Smurtas prieš vaikus teismo medicininio požiūriu. Med. dr. disert. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2005.
17. 2000–2007 metų Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinis pranešimas. <http://www.socmin.lt>
18. Lietuvos vaikai 1993–2006. Vilnius: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės; 1994–2007.
19. Mirties priežastys 2001–2006. Vilnius: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės; 2003–2007.
20. Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2000–2006. Vilnius: SAM Sveikatos informacijos centras; 2001–2007.
21. Lietuvos sveikatos statistika 1999–2006. Vilnius: SAM Sveikatos informacijos centras; 2000–2007.
22. American Academy of Pediatrics. Injury prevention and control for children and youth. II: Grove Village, 1997.
23. Theodore AD, Chang JJ, Runyan DK, Hunter WH, Bangdiwala SJ, Agans R. Epidemiologic features of the physical and sexual maltreatment of children in the Carolinas. *Pediatrics* 2005; 115(3): 331–7.
24. Ben-Arieh A, Haj-Yahia MM. The “geography” of child maltreatment in Israel: Findings from a national data set of cases reported to the social services. *Child abuse Negl* 2006; 30: 991–1003.
25. Martins CB, Andrade SM. Epidemiology of accidents and violence against children in a city of Southern Brasil. *Rev Lat Am Enfermagem* 2005; 13(4): 530–7.
26. Deutsches grünes Kreuz/Komitee zur Prävention von Kinderunfällen. Prävention von Kinderunfällen. Marburg: Verlag im Kilian, 1998.
27. Navascues del Rio JA, Ruiz RMR, Martin JS, Berrocal JC, Fernandez GB, Martin RS, et al. First Spanish Trauma Registry: Analysis of 1500 Cases. *Eur J Pediatr Surg* 2000; 10: 310–8.
28. Chang DC, Knight V, Ziegfeld S, Haider A, Warfield D, Paidas C. The tip of the iceberg for child abuse: the critical

roles of the pediatric trauma service and its registry. *J Trauma* 2004; 57(6): 1189–98.

29. Paradise JE, Forman SD, Berkovitz J, Greenberg DB, Metka K. Minimum criteria for reporting child abuse from health care settings. *Del Med J* 1997; 69(7): 357–63.

J. Labanauskienė, B. Siaurusaitis

SITUATION AND PROBLEMS OF CHILD ABUSE IN LITHUANIA

Summary

We have analyzed the data of official publications from 1994 to 2007 of the Department of Statistics under the Government of the Republic of Lithuania and the Ministry of Social Security and Labour regarding child abuse in Lithuania and also carried out a retrospective study of the data of medical documents of 3163 chil-

dren who were hospitalized and treated at Vilnius University Children's Hospital due to intentional injuries during the period from 1990 to 2007.

We have found that the exact extent of child abuse in Lithuania is unknown yet, because there is no registration of injuries as well as of children injuries to date. In recent years, the rate of killed children in Lithuania reached about 1.8–2.5 among 100000 children annually. Thus the rate is much more higher than the average rate of other European countries which is 0.38 among 100000 children. On the other hand, the rate of registered child abuse cases (228–309 among 100000 children) is many times lower than in other countries. The number of child abuse cases and single abuse occurrences (abuse in families, child neglect and disorderly conduct) is growing, but the registration of those cases becomes better. Improved coordination between different institutions that take care of abused children could help to specify the exact extent of child abuse in Lithuania and to plan preventive measures.

Keywords: child abuse, intentional injuries in children.